

Ἐπείσθην ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐρωτικοῦ πλέον ἐπεισοδίου καὶ μοῦ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν ἡ πραγματικωτέρα λύσις τοῦ ἐπεισοδίου, ἥτις θὰ ἐπιτυγχάνετο ἀσφαλῶς εἰς μίαν ἐκκλησίαν.

Ἀνέμεινα μίαν ἀκόμη φράσιν της, ὅτε κερυνὸς μὲ ἀποσπᾷ τῆς βέμβης μου.

— Ἐκλεψα, κύριε, μοῦ λέγει μετὰ ταχύτητος ἀπιστεύτου. Δὲν πταίω ἐγώ, πταίει ἡ Ἑλληνικὴ καρδιά μου. Ὅταν ἀπεχωρίσθην ὑμῶν, εἶδον ἓνα μικρὸν λίθον ἀρχαῖον. Ἡ ὥρα ἦτο περασμένη καὶ με ἐβοήθησε νὰ τὸν ἀποσπάσω. Ἦτο ἀδύνατον νὰ φύγω, χωρὶς νὰ ἔχω μαζύ μου ἐν ἀντικείμενον λατρείας, νὰ μοῦ ὑπενθυμίζῃ τὰ ἱερὰ αὐτὰ χρώματα. Τὸ πετραδάκι ποῦ ἐπῆρα, ἐν ἀπὸ τὰ ἄπαιρα ποῦ ἔχετε σεῖς, δι' ἐμὲ θὰ εἶνε ὁ ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀδάμαντας τοῦ θησαυροφυλακίου τοῦ πατρός μου λάμπων. Δὲν θέλω, δὲν θὰ μὲ ἀδικήσετε πιστεύω, νὰ μὲ ἐκλάβετε ὡς συμπατριώτισσαν τοῦ Ἑλγίνου. Εἶμαι, Κύριε, συμπολίτις μόνον τοῦ Βύρωνος. Τὸ εἶπατε· εἶμαι Ἑλληνὶς τὴν καρδίαν! Ὡς ἐξεστομίσατε μίαν ἀλήθειαν! Καὶ τώρα, ξεύρετε τὴν τύχην αὐτοῦ τοῦ μικροῦ λίθου; Θὰ τὸν φέρω μαζὶ μου πάντοτε, μία δὲ θὰ εἶνε ἡ ὑστάτη μου ἐντολή. Νὰ ἐντοφιασθῇ μαζὶ μου!

Ἐσιώπησε. Καὶ πρὶν ἢ προλάβω νὰ τῆς ἀπαντήσω, μὲ μεγαλειτέραν ἀκόμη εὐγλωττίαν προσθέτει.

— Ἀμωρτία ἐξωμολογημένη δὲν εἶνε ἁμαρτία. Θὰ μοῦ εἰπῆτε, ἂν τὸ ἔκαμνον ὅλοι αὐτοί; Ὡς κύριε, μὴ μοῦ καταρρίψετε τὰ ἰδανικά διὰ τοιούτων ἐρωτήσεων. — Καὶ τώρα, ἰδοὺ τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος. . .

— Τῆς λατρείας, ἐψιθύρισα.

Καὶ ἐξάγει τοῦ θυλακίου της ἐν ὠχρόλευκον τεμάχιον μαρμάρου καὶ ἀφοῦ πρῶτον τὸ ἡσπάσθη, μοῦ τὸ δίδει, ἐνῷ οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐξετόξευσαν θρισμθευτικὴν λάμψιν.

Τὸ παρετήρησα καὶ δὲν ἠδυνήθην νὰ καταστείλω ἐν μειδιάμα. Τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο δὲν εἶχε καμμίαν ἀρχαιολογικὴν ἀξίαν. Ἐσκέφθην νὰ τῆς τὸ εἶπω. Ἀλλὰ διατί νὰ καταρρεύσῃ τόσον ἀδόξως, βραδαῖως ἐν ἀκτινοδόλον οἰκοδόμημα ἐνθουσιασμοῦ χωρὶς νὰ ἀντικατασταθῇ ἡ πλάνη ἀπὸ μίαν ἄλλην, τουλάχιστον ἐπίσης ὠραίαν, πραγματικότητα; Ἐπειτα ἐσκέφθην ὅτι δὲν ἦτο κίνδυνος νὰ ἐξέλθῃ τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ συλληφθῇ ὡς ἀρχαιοκάπηλος — μάταιος ἐντελῶς φόβος — περιπίπτουσα εἰς τὰς χεῖρας βαναύσου τινὸς ἐπιστάτου ἢ τελωνοφύλακος. Ἀφοῦ λοιπὸν δὲν θὰ ὑφίστατο κανὲν πρόστιμον — τίποτε δι' αὐτὴν — καὶ δὲν θὰ ἀφίρουν ἀπ' αὐτῆς τὸ ὑπεξαιρεθὲν — τὸ πᾶν δι' αὐτὴν — ἦτο προτιμότερον νὰ ἄφηναν νὰ ἔχῃ τὸ τεμάχιον τοῦ μαρμάρου ἐκείνου καὶ οὕτω ἐσώζετο ὁ ἔρως της, καὶ εἶχε ὅπως δὴ ποτε μίαν ἀνάμνησιν, ἀφοῦ οἱ νόμοι εἶνε ἄκαμπτοι καὶ εἰς τοὺς ὠραιότερους ἀκόμη πόθους τῶν

ἀληθῶς ἀρχαιοφίλων. Ἡ σκέψις αὐτὴ μοῦ ἐφάνη λογικὴ. Τὴν διαβεβαίωσα ὅτι δὲν ἔπραξε τίποτε ἀπᾶν πρὸς τὴν ἠθικὴν, καὶ τὴν ἀπεχαίρετσα.

Τὴν ἐπομένην, λίαν πρῶτ', ἀνεχώρησε. Μετὰ δύο δὲ ὥρας ὁ φίλος μου μὲ τὸν ἀπαράιτητον «Ὀδηγόν» ὑπὸ μίλης μὲ ὑπεχρέωσε νὰ ἀναβῶμεν εἰς τὴν Δροῦθραν. Ἡ θεία ἐκεῖ ἐπάνω ἦτο τόσῳ ἑξέχως, ὥστε παρ' ὀλίγον νὰ λησμονήσω καὶ αὐτὸ τὸ πολέμιον μάρμαρον τῆς Ἀγγλίδος μου.

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ Αἱ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΛΟΓΙΑΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΔΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ «ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΝ».

Ἡ φιλελληνὶς καὶ φιλόσοφος Miss Frank Miller, ἐνθουσιώδης ποιήτρια ψάλλουσα κατ' ἐξοχὴν τὸ πνεῦμα, τὴν σοφίαν καὶ τὸ κάλλος τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἔνεκα τούτου «Ἀθηνᾶ τῆς Ἀμερικῆς» ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων τῆς Ν. Ὑόρκης κληθεῖσα παρεκλήθη ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Ζωγραφίδου νὰ γράψῃ κατὰ τὴν «Πινακοθήκην». Ἡ εὐγενὴς τοῦ Νέου κόσμου φιλόσοφος μᾶς ἀπέστειλε εὐφυστάτην γυναικείαν ἀντίληψιν τοῦ κόσμου, ἣν ἀσμένως δημοσιεύομεν.

Ἡ δεσποινὶς Φραγκίσκα Miller διακρίνεται ἐν τῷ φιλολογικῷ κόσμῳ ἐπὶ τολμηρότητι καὶ εἰλικρινείᾳ ἰδεῶν. Πέρυσιν ἐπεσκέφθη τὰς Ἀθήνας τὰς ἐντυπώσεις δὲ διευτύπωσεν εὐγλώττως ἐν Ἀμερικανικῷ περιοδικῷ δημοσιεύσασα ἐσχάτως ΛΑΤΙΝΙΣΤΙ περὶ Ἀθηνῶν καὶ Ἑλλάδος ὠραίαν μελέτην.

Ἰδοὺ ἡ ἐπιστολὴ ἐν μεταφράσει.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, Μάρτιος 1901

Κύριε,

Μοὶ ἐξητήσατε ὀλίγας γραμμὰς διὰ τὴν ἑλληνικὴν «Πινακοθήκην». Λίαν εὐχαρίστως σᾶς πέμπω τὰς φιλοσοφικάς ταύτας σκέψεις, διότι περὶ ἄλλου θέματος, καὶ ἰδίᾳ περὶ Ἑλλάδος, γράφω ἀρκετὰ ἐκτὸς αὐτῆς, ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἰδίως ἐνταῦθα, ὥστε εἶνε ἀνάγκη νὰ μὴ ἐκδηλώσω τὸν πρὸς πᾶν ὅ,τι ἑλληνικὸν ἐνθουσιασμόν μου εἰς αὐτὴν τὴν γενέτειράν μου.

Μᾶς λέγουσιν ἡμᾶς τὰς γυναῖκας ὅτι γινόμεθα ἄθροισμα σπουδάζουσαι τὰς ἐπιστήμας. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ νεώτερος θεὸς τῆς ἐπιστήμης εἶνε τὸ ἀναπόδραστον τῶν νόμων τῆς φύσεως καὶ ὅτι ἡ γυνὴ ὅταν διαγνώσῃ ὅτι ἡ πέριξ ὕλη καὶ ζωὴ καὶ δύναμις εἶνε μία μόνη ὕλη καὶ μία δύναμις, ἔνεκα τῆς ἀδυναμίας της σπεύδει νὰ πιστεύῃ ὅτι δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ καὶ προσωπικὴ αἰτία ὅλων τούτων.

Ἀφροδίτη ἐν λουτρῷ

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ ΕΝ ΤΗ ΤΕΧΝΗ (*)

... Ἐρως ἀθάνατος εἶχε συνδέσει τοὺς καλλιτέχνας τοῦ βίου, καὶ τοῦ θεοῦ ἢ εὐμένεια εἶχεν οὐρανοποιήσῃ τὴν γῆν, ἣν ἐκείνοι ἀπεκάλουν πατρίδα.

Ἀρμονία καὶ φῶς ἦσαν οἱ πόλοι τῆς αἰθερίας ζωῆς, στρεφόμενης περὶ τὸν ἄξονα τῆς γενικῆς κανονικότητος· οἰκιδήποτε δὲ καὶ ἂν ἦσαν αἱ συμβολικαὶ θεωρίαι, αἱ ἀλληγορίαι τῆς μεταφυσικῆς καὶ αἱ πικραβολικαὶ τοῦ μυστικισμοῦ δοξασίαι, πάντα τὰ σημεῖα, ἅτινα καθορίζουσι τῆς ἀνθρωπίνης προόδου τὸ τέρμα, ἦσαν ἐν γενικῇ ἀρχῇ καταληπτὰ καὶ ὁρατὰ εἰς τὴν ἐσχατίαν τῆς ἀτέρμονος μεγαλοφυΐας.

Τὰ μαντεῖα, ἐμψυχούντα τὴν εὐγενῆ θρησκομανίαν, εἶχον διαμορφώσει εἰς σύστημα τὰς πρώτας τοῦ πνευματισμοῦ ἀρχάς, καὶ οἱ γλυκεῖς οἰωνοὶ προηγοῦντο πάσης ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐνεργείας. Ὁ χρησμός ἦτο δογματικὸς καὶ τοῦ ἠθικοῦ καὶ ψυχικοῦ ὄργανοῦ τὰ φαινόμενα διὰ τῶν προαισθήσεων καὶ προλήψεων, τῶν μαγγανίων καὶ δεισιδαιμονίων, κατέστησαν προστιτὴν πως τὴν Συβιλλικὴν τῶν ἀπορρήτων βίβλον καὶ εἰς τὰς τελευταίας πνευματικὰς ἀδυναμίας.

Ὁ νόμος καθυπεβλήθη ὡς ἀνάγκη, ἵνα συνδράμῃ τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ ἠθικῇ αὐτοῦ ζωῇ.

Οὐδὲν τὸ ἀσύμμετρον καὶ ἄμορφον ἐν τῇ ἡρῆμῳ ἐκείνῃ εἰκόνι· ἂν δὲ τὸ παρὸν ἀμβλυωπῇ, αἰχμαλωτισθὲν ὑπὸ τοῦ νεωτέρου βίου, καὶ παραχαράττῃ τὸν καθωρισμένον τύπον ἐν τῇ κατανόησει, τοῦτο εἰς τὸ παθητικὸν προστίθεται τῶν τελευταίων αἰώνων, τὴν φυσικότητα ἀπωλεσάντων καὶ τὸ γυμνόν.

Δὲν ἀναφέρω τὰς σαθρὰς ιδέας διὰ τὸν ἰδιωτικὸν καὶ δημόσιον τῆς ἀρχαιότητος βίον, οὐδ' ἀπορασιζῶ ν' ἀνεπεξέλθω κατ' ἀφορήτων παραλογισμῶν, οἵτινες ἐπὶ δεκαετηρίδας συνεκράτουν τὸ ἐνδιαφέρον ἐκείνων, εἴτινες παρηκολούθουν τὰ ἐν παραδόξῳ ἀνευλαθεῖα διαπραττόμενα πρὸς τὸν ἀρχαῖον κόσμον ἀδικήματα.

Κόσμον ἄγνωστον ἢ παρεφθαρμένον, δυσνόητον ἢ μυστηριώδη.

Κόσμον, ἐν τῇ ἀντιλήψει τῆς νεωτέρας ἱστορίας ἐξασφαλίσαντα μόνον τὰς συγκινήσεις τῆς γῆς.

Τῆς γῆς, ἥτις ἐν ἡρωτάτῳ ποτε ἀπὸ τὸ σύμπαντι ἐπραξε καθ' ὅλην τὴν ζωὴν της : « Ἴδού! » θὰ εἶλεγε, καὶ θὰ ἐδείκνυε τὸν Παρθενῶνα.

... Δὲν ἀνατρέχω ἐν εὐσεβεῖ κατανύξει καὶ περιπαθείᾳ εἰς τὰ βᾶθη τῶν Ἑλευσινίων μυστηρίων διὰ νὰ πεισθῶ, ὅτι ἡ σημερινὴ ἐκκλη-

Ἄλλ' ἔχω τὴν ιδέαν ὅτι μόνον ἡ καλλιτεχνία καὶ οὐχὶ ἡ φιλοσοφία σχετίζεται πολὺ μὲ τὴν γυναῖκα. Διότι ἐὰν ἡ δύναμις εἴνε μία, ἡ γυνὴ τὴν μίαν ταύτην δύναμιν τὴν βλέπει ὑπερόχως ἐν μόνῳ τῷ ἔρωτι, ἐν τῷ ὁποίῳ ἔλκεται ὡς ὑλικὸν μύριον τῆς παγκοσμίου ἑλξεως δι' ἑνα σκοπὸν ὠρισμένον. Ὁ ἔρως δι' ὑμᾶς τὰς γυναῖκας εἴνε ὅ,τι τὰ ἰδικὰ Σας φιλοσοφικὰ συστήματα. Λέγεται ὅτι τὸ πᾶν εἴνε δυνάμεις, ἡ θερμότης, ἡ ζωὴ, τὸ φῶς, ὁ ἡλεκτρισμός, ἡ σκέψις τὸ αἶσθημα. Ἐχει καλῶς. Ἐγὼ τὰς δυνάμεις ταύτας τὰς αἰσθάνομαι κυρίως ἐκ τῆς Εὐρώπης ὁσάκις ἡ ἐν Ἑλθετίᾳ διαμένουσα μήτηρ μου μὲ σκέπτεται ἢ μοὶ γράφει. Ἀλλὰ καὶ πάλιν τὰς δυνάμεις αὐτὰς αἵτινες ἐκδηλοῦσι τὴν ζωὴν τοῦ Σύμπαντος, ἡμεῖς αἱ γυναῖκες τὰς αἰσθανόμεθα καὶ τὰς ἀντανακλῶμεν ὅταν μετέχομεν ἐνός ζεύγους ἐρωτευμένου. Ἐχομεν μάλιστα ἰδίαν ὑπερευαισθησίαν νὰ δεχόμεθα τὰς ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἐκπεμπομένας ἀοράτους δυνάμεις τοῦ ἀγαπῶντος καὶ σιωπῶντος ἐραστοῦ ἡμῶν.

Ὡστε βλέπετε, ἀγαπητέ μου Κύριε, πόσον φυσικώτατον εἴνε τὸ γυναικεῖον φιλοσοφικὸν σύστημα. Ὁ ἔρως εἴνε δύναμις τοῦ γένους, εἴνε δυνάμεις, εἴνε ὁ παιδικὸς θεὸς τῶν ἀρχαίων Σας προγόνων. Ἡμεῖς αἱ γυναῖκες ἔχομεν ἐντολὴν ἀπὸ τὴν Φύσιν νὰ εἴμεθα εὐλαβεῖς ἱέρειαι τοῦ θεοῦ τούτου, διὰ τὴν δικαιώσιν τοῦ ἀσθέτου πυρὸς τῆς ζωῆς. Σκορπιζομεν τὰς βαθύτερας καὶ ἀληθιστέρας συγκινήσεις τῆς γῆϊνης ταύτης ζωῆς διότι προσφέρομεν, ἡμεῖς αἱ Ἀμερικανίδες τοῦλάχιστον, τὴν ἠθικὴν, τὴν φυσικὴν ἠθικὴν, ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ αἰωνίου οἰκογενειακοῦ ἔρωτος.

Ἐρρωσθε καὶ ἐρᾶσθε ὅσον δύνασθε.

MISS IRION

(*) Ἀπόσπασμα ἐκ μελέτης ἀναγνωσθείσης ἐν τῷ συλλόγῳ «Παρθενῶν».